

SLOVENE

Telefoni uredništva: dnevna služba 2050 — nočna 2996, 2994 in 2050

Izhaja vsak dan zjutraj, razen ponedeljka in dneva po prazniku

Ček. račun: Ljubljana št. 10.650 in 10.349 za inserate; Sarajevo št. 7563; Zagreb št. 39.011; Praga-Dunaj 24.797

Uprava: Kopitarjeva 6, telefon 2992

Pot v brezdnost

Pravi prijatelj je človeku tisti, ki mu pove resnico — tako je nekoč dejal slovenski državnik Gladstone, ko se je v angleškem parlamentu debatiralo o politiki Turčije. Takih prijateljev rabi danes tudi nemški narod, ki mu njegovi državniki in njegovi strankarski politiki zakrivajo resnico. Več kot 30 let je preteklo, odkar nemški narod sistematično vzgaja k napačnemu pojmovanju njegovega položaja v Evropi in ga tirajo v politiko, ki mora nujno končati s takimi. Posledica te politike, ki jo je začel nesrečni cesar Viljem, je, da nemški narod, ki je zaradi svojih velikih pridobitev na polju ved, kulture in tehnike užival vedno velike simpatije, politično danes ne šteje skoro nobenega prijatelja več. Če nemški narod do danes tega še ni vedel, oz. tega dejstva še ni zadostno čutil, ga je mogla prepričati o tem nota, ki jo je poslala angleška vlada berlinskemu zunanjemu uradu o vprašanju nemške enakopravnosti.

Nemci so seveda užaljeni in razočarani. Kar se tiče širokih slojev nemškega naroda, je ta užaljenost popolnoma razumljiva, zakaj vsak Nemec smatra, da je verzajska mirovna pogodba nemški državi storila veliko krivico, ko ji je naložila razorožitev do najnižje mere. To stanje, pravijo Nemci, se mora nehati, ako bi evropske velesile, ki se posvetujejo o splošnem znižanju oborožitve, ne prišle do nobene pozitivne sklepe in bi ostale oborožene tako, kakor danes so, ali pa, če bi celo svojo oborožitev sprico sedanjega mednarodnega položaja zvišale. V tem slučaju, tako menijo Nemci, bi imela tudi nemška država pravico, da se zopet oboroži tako, kakor sama smatra, da je potrebno. Z eno besedo, Nemčija je mnenja, da v tem slučaju določbe verzajske mirovne pogodbe nimajo več nobene veljave. In nemški vojni minister Schleicher je temu dodal, da se bo Nemčija oborožila tako, da se ji ne bo treba bati prav nikogar...

Ravno v tem pa se kaže zmotna podlaga vse nemške politike in napačno razpoloženje, v katerem so vzgajali nemški narod vsi njegovi državniki od Viljema do Hindenburga. Nemčije ni nikoli nihče ogrožal, niti jo ogroža danes. Odkar je bila izvojevana borba za vodilni položaj v Evropi med Burboni in Habsburžani, izhajajoča na obeh straneh iz razlogov egoizma, pohlepa in prestiža zemlje in denarja lačnih dinastij, ni bilo med francoskim in nemškim narodom nobenega razloga za kakšno vojsko. Francoski narod, kakor je izšel iz francoske revolucije, ki je pomedla s prestižno politiko svojih kraljev, je najbolj miroljuben narod na svetu. Nobena stvar temu narodu ni tako tuja, kakor militarizem. Bila so pa nemška in avstrijska polčišča, ki so udrila na francosko ozemlje, ne da bi bila izzvana, ker sta Nemčija in Avstrija hoteli izrabiti priliko, da oslaba Francijo, ko se je nahajala v državljanski vojski. Po padcu Napoleona so Francozi zopet videli tuje v Parizu, ki so upostavili obsovanje burbonske dinastije. Zopet so leta 1871 Nemci udrili v francosko ozemlje in francoskemu narodu brez usmiljenja diktirali najhujše mirovne pogodbe s kontribucijo. In četrtič so Francozi videli na svoji zemlji z vso brezobzirnostjo gospodariti nemško armado med svetovno vojno, ko so Nemci grozili, da si pokore Francijo kot svojega vazala, ki bi ji s celo Evropo vred moral biti večno pokoren.

Narod, ki je bil v teku enega stoletja štrikrat napaden, ne da bi bil sam kaj zakrivil, narod, ki je bil žrtev tega imperijalizma kljub temu, da si sam ni lastil ničesar, kar bi njemu ne pripadalo, ampak je vedno stremel samo po enakopravnem položaju sredi kulturnih narodov v splošnem miru in blagostanju, narod, ki mu je bilo, odkar je začel svobodno živeti, na tem, da bi se Evropa uredila po načelih politične enakopravnosti državljanjskih svoboščin in bratstva narodov — tak narod ima pač dovolj povoda, da ne zaupa sosedu, ki je Evropo vedno ogrožal s svojimi idejami o nemškem prvenstvu, o nalogi nemškega naroda, da pokori ves svet svojemu duhu, svoji kulturi in svoji gospodarski hegemoniji, o »naravnosti« v »božji« upravičenosti svoje ekspanzije. V Nemčiji se je rodila misel skrajnega nacionalizma, ki ne vpoštevava naravnih pravic drugih narodov, ampak jih vse smatra kot golo orodje osvajaških teženj »gospodujoče nacije«. Cesarica Nemčija je bila vedno največji sovražnik zapadne demokracije in se je vedno zavestno postavljala v nasprotje z mislijo skupnosti vseh evropskih narodov, enakopravnosti velikih in malih, pravice vsakega, da živi na zemlji dostojno v svobodi in po lastni odločitvi, po principih, ki jih je slovesno proglasil vsemu kulturnemu svetu francoski narod po svoji veliki revoluciji.

Nemškemu tisku je uspelo, da precejšen del kulturnega človeštva teh zgodovinskih dejstev v njihovi notranji zvezi in zunanjem razvoju dolgo ni videl in še danes je dosti ljudi, ki ne morejo razumeti, zakaj vlada do Nemčije toliko nezaupanja. eš manj seveda vedo to široki sloji nemškega naroda samega, kateremu lastni tisk z malimi častnimi izjemami resnico prikriva. Nemški državniki in politiki so precejšen del evropske javnosti uspeli prepričati, da je Nemčija bila v minuli vojni žrtev ekspanzivnih teženj zapadnih velesil. In vendar je to največja zgodovinska neresnica. Danes so nam zgodovinski dokumenti odkrili, da je cesar Viljem že leta 1904, torej 10 let pred svetovno vojno kralju Leopoldu belgijskemu

Obtoženec v vlogi tožitelja

Ciničen nastop Japonske v Ženevi — ZN si ne ve pomagati

Ženeva, 20. sept. ž. Danes so pričeli prihajati delegati držav, ki so zastopani v Svetu Zveze narodov. Dopotovali sta italijanska in češkoslovaška delegacija, zvečer pa pride še predsednik irske vlade de Valera. Jutri dopotujejo v Ženevo predsednik francoske vlade Herriot in britanski zunanji minister sir Simon. V petek se bo Svet Zveze narodov sestal k prvemu zasedanju. Koncem tedna bo predloženo poročilo anketne komisije lorda Lyttona o mandžurskem vprašanju. Med tem pa se pričakuje, da bo ta diskusija odgojena, da dobijo interesirane vlade čas za proučevanje. V poučenih krogih se zatrjuje, da bo šel Svet Zveze narodov na roko želji Japonske, da se diskusija o Mandžuriji odgodi že zaradi tega, da se Zvezi narodov omogoči, da se nekako umakne iz tega delikatnega položaja, v katerega jo je nepriskakovano postavilo priznanje neodvisne Mandžurije po Japonski. Japonski zastopnik v Ženevi Savada je izročil tajniku Zveze narodov tekst protokola, s katerim je Japonska priznala vlado neodvisne Mandžurije, pri čemer je Savada naglasil, da je Japonska intervenirala v Mandžuriji zato, da prepreči anarhijo in da pacificira državo. Na to je bila Japonska prisiljena, ker kitajska vlada v Nankingu ni mogla vzdržati reda, niti garantirati, da se ne kršijo pogodbe, v katerih so sankcionirane japonske pravice v Mandžuriji. Japonska je priznala neodvisno Mandžurijo in smatra, da je s tem končevalno rešeno mandžursko vprašanje.

Vsled tega japonskega poročila Zveza narodov ne more voditi računa o novo nastalem položaju v Mandžuriji, akoravno bi morala obsoditi postopek Japonske, ki je, ne da bi čakala na sklep Zveze narodov, priznala neodvisno Mandžurijo in celo ni hotela čakati na poročilo komisije lorda Lyttona, ki je 6 mesecev proučevala položaj na Daljnem Vzhodu. Istočasno Zveza narodov ne bo mogla enostavno ignorirati kitajskega protesta, da je Japonska razširila svojo okupacijo na skoraj vso Mandžurijo. S tem je prekršila pogodbo devetih velesil ter pakt Zveze narodov in s končno odcepitvijo Mandžurije od Kitajske tudi kitajsko suverenost. Po stališču, ki ga zastopajo velesile, ki imajo glavno besedo v Zvezi narodov, izgleda, da bodo japonski prigovori in obrambne pravice Kitajske formulirani na ta način, da se obvaruje ugled Zveze narodov, da pa se sedanji položaj v Mandžuriji ne bo prav nič izpremenil.

Med tem pa je nevarnost na drugi strani. Čim si Zveza narodov opere roke, bodo brez dvoma izven njenega delokroga nastali novi konflikti. Francije, Velike Britanije in Italije niso iznenadili zadnji dogodki v Mandžuriji in ne kažejo niti malo volje, da nasprotujejo vojaški in diplomatski akciji Japonske v Mandžuriji. S političnega in diplomatskega vidika je največja težkoča v tem, da ustvarja mandžursko vprašanje naenkrat hud konflikt med Japonsko in Ameriko. Evropske velesile pa tudi ne bodo mogle ravnodušno gledati na to zaostrovanje. Če se bo Zveza narodov osvobodila težke odgovornosti sodnika v kitajsko-japonskem spru, potem ni nobenega dvoma več, da bo stopila v akcijo Amerika. Njeni trgovski in industrijski interesi na mandžurskem ozemlju in na Daljnem Vzhodu sploh so tako ogromni, da jo bo Japonska prisilila k odločilni intervenciji. Amerika hoče tudi obdržati ravnotežje na Pacifiku. Zaenkrat Amerika najbrže ne bo prišla za orožje, čeprav ima dovolj razloga za to in se čuti provocirano. Treba pa je tudi poudariti, da je ameriško brodogradništvo že nekaj mesecev koncentrirano v Pacifiku in da je washingtonska vlada odprto izjavila, da ne bo priznala nobenih teritorialnih sprememb na Daljnem Vzhodu. Verjetno je, da bo ameriška vlada v slučaju, če ne bo imela intervencije Zveze narodov uspeha v kitajsko-japonskem sporu, zalitevala od vseh držav, ki so podpisale Kelloggov pakt, da se zoperstavijo Japonski.

Zagrebska vremenska napoved: Oblačno, spremenljivo, podnevi toplo, noči jasne z zmernimi temperaturami.

sporočil takozvani Schlieffenov načrt prekršitve belgijske neutralitete, ki ga je kralj Leopold takoj sporočil Angliji. Kaj čuda, da je Anglija bila po tem razkritju primorana, da se proti takim agresivnim namenom nemškega cesarja zavaruje. Anglija se je dolgo prizadevala, da Nemčijo od take politike odvrne, kar pa ji ni uspelo, tako da je bila primorana skleniti antanto z Rusijo in Francijo. Bil je cesar Viljem, ki je zavestno prelomil z Bismarkovo tradicijo prijateljstva s carsko Rusijo in ki je tudi to državo prisilil, da se je naslonila na Francijo. Agresivnost nemške politike je bila sad megalomanije vladarja, ki je hotel nemški veleindustriji najti tržišča na škodo Anglije, Francije in Rusije, pa na škodo slovanskih narodov, ki so za Nemčijo bili večnemu suženstvu namenjeni. Kar se Avstrije tiče, ki je sčasoma postala popoln vazal Nemčije, nam takisto zgodovinski dokumenti dokazujejo, da je spor s Srbijo namenoma zavestno in premišljeno izkval grof Berchold, ki je naravnost cinično odzval na posredovanje Anglije, da se konflikt poravnava po mednarodnem razsodišču.

To so neutajljiva dejstva. Žal se tudi nemški državniki po verzajskem miru niso osvobodili miselnosti Viljemove dobe in žalostna zadluga nemških nacionalistov je, da so se izjalovili vsi poskusi, tako od strani Francije, kakor od strani nekaterih uvidenih nemških

Resen položaj v Mandžuriji

Amerika organizira mednarodno akcijo

Bombaj, 20. sept. AA. Člani Lyttonove komisije so prispeli semkaj. Lord Lytton ni hotel dati novinarjem nikake izjave glede podrobnosti elaborata, ki ga je komisija izdelala o mandžurskem vprašanju. Izrazil pa je nado, da bo poročilo sprejemljivo in da bo dalo osnovo za ureditev mandžurskega problema. Svojo izjavo je Lytton zaključil s tem, da je položaj v Mandžuriji silno resen. Države morajo paziti, kaj se tam godi. Zakaj težko si je predstavljati, kako naj 13 milijonov Kitajcev, ki prebivajo v Mandžuriji, prenaša gospodstvo 20.000 Japoncev. Japonska se sicer lahko polasti dežele s silo, je zaključil Lytton, toda tako početje bi vsemu ostalemu svetu vzelo možnost miru.

London, 20. sept. AA. Diplomatski urednik lista »Daily Telegraph« pravi, da grozi mandžursko vprašanje povzročiti veliko mednarodno krizo. Washington se vznemirja, pravi list, nad japonsko izjavo, da se politika odprtih vrat ne more izvajati glede Mandžurije nasproti drugim državam, ki ne bodo priznale neodvisnosti mandžurske države. Ameriška vlada misli na to, da bi povabila evropske vlade, naj zastavijo svoj diplomatski vpliv za to, da se ta namera ne izvede. Washington ne namerava priznati nove mandžurske države, boji pa

se, da ne bi druge države iz trgovskih interesov odnehale pred tokijsko grožnjo. Ameriška vlada, zaključuje list, se zdi, da se bolj vznemirja zaradi mandžurskega vprašanja, kakor pa zaradi problema evropske razorožitve. Evropska diplomacija se je bila že domala sporazumela z Društvom narodov, da odgodi razpravo o mandžurskem sporu na čas po ameriških volitvah, tako da bi prišla debata o Lyttonovem poročilu šele v novembru na dnevni red. Zdaj pa vse kaže, da zaradi japonskega prodiranja ne bo mogoče odložiti mednarodne diskusije o problemih, ki so vstali na Daljnem Vzhodu.

Pariz, 20. sept. tg. O večeršnjem sestanku Herriota in ameriškega senatorja Reeda poroča »New York Herald«, da je Reed izjavil Herriotu, da bodo ameriške Združene države v mandžurskem vprašanju podpirale stališče Zveze narodov. Senator Reed in ameriški poslanik v Parizu Edge, odputujeta 1. oktobra v Ameriko, kjer se bo poslanik takoj odpravil v Washington na poročanje. Do njunega odpolovanja upajo v ameriških krogih, da se bo glede trgovskih pogajanj mogel doseči viden uspeh, ki ga bodo morda mogli še porabiti za volilno kampanjo.

Komisar Gdanske umrl

Varšava, 20. sept. AA. Prošlo noč je umrl grof Manfred Gravinga, visoki komisar Društva narodov v Gdansk.

Gravinga je bil pranečak skladatelja Liszta in nečak Cosima Wagnerjeve. Rodil se je v Palermu l. 1883, postal mornariški oficir, potoval po daljnem vzhodu, se udeležil vojn na Kitajskem in ob Rdečem morju. L. 1920 je sklenil dogovor z Litvonom o obnovitvi italijansko-ruskih diplomatskih odnosov. Visoki komisar Gdanska je postal leta 1929.

Rim, 20. sept. AA. Visoki komisar Društva narodov za Gdansk grof Manfred Gravinga je preminul. Umrl je za komplikacijami po operaciji slepiča. — Listi posvečajo pokojniku spominske članke in povdarjajo, da si je za življenja stekel velike zaslugе. Med svetovno vojno je zaslovel z drzno operacijo v tržaškem zalivu. 29. maja 1916 je na torpedovki št. 240 prodiral avstrijsko pomorsko linijo in vdril do pred Trsta. Kasneje ga je italijanski kralj imenoval za svojega častnega adjutanta. Pokojnik je slovel tudi kot odlični poznavalec pomorske zgodovine. Rodil se je l. 1883 v Palermu in je bil svoj čas italijanski častnik. Od l. 1919 do 1922 je bil mornariški in zrakoplovni ataše v skandinavskih državah. l. 1920 pa je sklenil sporazum o obnovitvi italijansko-ruskih odnosov. Italijansko mornarico je grof Gravinga zapustil l. 1923. Od leta 1925—1928 je bil namestnik italijanskega delegata na skupščini Društva narodov, potem pa je bil imenovan za komisarja Društva narodov v Gdanskem.

Nov dunajski nadškoj

Dunaj, 20. sept. tg. Vseučiliški profesor dr. Teodor Innitzer je bil kot naslednik nadškofa dr. Piffla imenovan za dunajskega nadškofa. Dr. Innitzer, ki je bil v tretjem Schobrovem kabinetu minister za socialno politiko, že dolgo deluje na dunajskih tleh, je zelo znan in cenjen radi svoje obsežne izobrazbe, svoje humanosti in izrazitega socialnega čuta. Dr. Innitzer je ravnatelj kakor pokojni kardinal dr. Piffl, češki Nemec. Rojen je bil 25. dec. 1875 v Weipertu ob saksonski meji. Bil je več let dekan teološke fakultete, leta 1928-29 pa rektor dunajskega vseučilišča.

Holandija je pesimistična

Haag, 20. sept. tg. Holandska kraljica je v viteški dvorani otvorila zasedanje obeh zbornic z običajnim vsakoletnim prestolnim govorom, ki pa je bil letos izredno pesimističen. Iz resnih besed prestolnega govora se domneva, da namerava vlada zelo varčevati.

Popoldne je prišlo do hudih spopadov med komunisti in policijo. Iz Amsterdamu je prišlo v Haag okoli 8000 komunistov, ki so hoteli prirediti demonstracijo sprejema. Posrečilo se jim je prodreti do glavnega trga, kjer pa jih je razgnala policija z gumijevkami in sabljami. V pretepih so bili razni demonstranti deloma hudo, deloma lahko ranjeni, pa tudi policija je imela več ranjencev. Demonstranti so pri več trgovinah razbili šipe.

Atentat na brzoolak

Riga, 20. sept. tg. Na ekspresni vlak Moskva—Berlin so preteklo noč v bližini Dünaburga poskusili atentat, ki pa k sreči ni uspel. Strojevodja je vozil vlak s hitrostjo 70 kilometrov in opazil na tračnicah predmet, katerega so kolesa lokomotive k sreči vrgla na stran. Takoj je na lice mesta odšla patrula latvijske železniške policije, ki je našla poleg tračnice 3 colsko granato, katera je bila z žico pritrjena na tračnice. Eksplozija granate bi lahko povzročila hudo železniško nesrečo. Za atentatorji ni nobenega sledu.

Dunajska vremenska napoved: Nastop morskega hladnega zraka s severa s padavinami, posebno ob severnih alpah. Morda frontalne nevihte.

politikov, da bi se Evropa pomirila in konsolidirala na osnovi odkritega sporazuma med francoskim in nemškim narodom. Če se danes splošno govori, da se bodo prve puške sprožile na nemško-poljski meji, je to pripisovati izključno nemškemu nacionalizmu, ki se ne more pomiriti s svobodo in neodvisnostjo poljskega naroda. Čisto dosledno v smeri te politike je, da je Nemčija v sedanjem trenutku, ko je potrebna izredna mera politične uvidenosti, takta in spravljivosti, da se izvede redukcija oborožitve sveta, sprožila kočljivo vprašanje revizije verzajske mirovne pogodbe in tako po pravici vznemirila ne samo Francijo, ampak tudi ostale države, ki vidijo za to nemško zahtevo zopet vstajati duha pruskega militarizma in nacionalistične želje po osveti. Zahtevati enakopravnost Nemčije, to je zvišanje njene razorožitve s pretezo, da se ostala Evropa ne namerava razorožiti, v momentu, ko to vprašanje še nikakor ni odločeno in ko je treba odkritostnega prijateljskega sodelovanja vseh, da se ta cilj doseže — to pomeni ali izzivanje ali pa popolno pomanjkanje politične modrosti. Čisto upravičeno se sme sumiti, da je bila neoportuna nemška zahteva v tako neprimernem trenutku izraz skrite želje sedanje nemške vlade, da bi razorožitev Evrope padla v vodo in da bi s tem Nemčija dobila opravičbo za izvedbo svojih namenov.

Angleška nota daje Nemcem jasno razumeti, da korak njihove vlade ni korak k miru, ampak da mir ogroža. Kdor si hoče predočiti, kaj to pomeni, naj pomisli (tako izjavja Kalerigijeva »Pancuropa«) sledeče: 10 ton plina Yperite zadostuje, da se zastruji en kvadratni kilometer ozemlja. Strup učinkuje na odprtih prostorih 2 do 10 dni, na poljih in v mestih pa celo 6 do 30 dni. S 150 ali 200 tonami tega plina bi se posrečilo v par tednih uničiti celo vele-mesto. Ako računamo, da eno letalo nosi s seboj 5 ton tega strupa, potem bi bilo zadosti 100 bombnih letal, da se ta cilj v najkrajšem času doseže. Nadalje pomislimo, da ima vsaka velesila na našem kontinentu okroglo 2000 letal, med katerimi je 410 bombonosnih. To bi pomenilo tako uničevanje, kakor ga svet še nikoli ni videl. V Edgewoodovem arsenalu v Ameriki se dnevno lahko proizvede 100 ton Yperita, ki ga izdeluje 3000 delavcev in 200 kemikov. V svrhu eventualne obrambe proti tej strašni možnosti izdaja Anglija 150 milijonov dolarjev na leto, Amerika 100 milijonov, Francija 50 milijonov, Italija 30 milijonov dolarjev, torej vse te velesile izdajajo samo iz strahu pred možnostjo takega zastrupljenja skoro 3000 milijonov dolarjev na leto. Ali naj se potem čudimo, da je gospodarska kriza na svetu?

Nemški državniki pa naj pomislijo, kam njihova politika vodi.

Ali se bližamo koncu krize?

Od raznih strani prihajajo poročila o znakih, iz katerih bi mogli sklepati na to, da je kriza prekoračila svoj višek in da se bližamo zboljšanju gospodarskih razmer.

Predvsem je optimistična Severna Amerika, ki utemeljuje svoje naziranje s tem, da so se zvišale cene blaga in surovin, da je senator Borah napovedal primerne ukrepe glede revizije vojnih dolgov in rešitve tega vprašanja sploh, ter da so vse stranke v USA edine glede nedotakljivosti valute in zlate podloge. To je seveda že precej, če upoštevamo, da do sedaj nismo mnogo čuli o ugodnem presojanju položaja. Glede vojnih dolgov seveda ne smemo pričakovati pred volitvami za predsednika USA nobenih posebnih korakov, ker se noče nobena stranka kompromitirati ter dati drugi v roke orožja za protigigantico, bodisi da bi bila odločitev taka ali taka. Gotovo pa je pomemben znak zboljšanja razmer zmanjšanje brezposelnosti in s tem povečani konsum predmetov vsakdanjega življenja. V ta optimizem je sicer padla vest o nemirni borzi v New Yorku, ki pa ne bo imela tako neugodnih posledic, če je pojav zboljšanja osnovan.

Na tej strani Atlantika zasledujemo te pojave predvsem Angliji z veliko pozornostjo ter svare pred velikim optimizmom. To bomo tem lažje razumeli, če upoštevamo položaj angleške industrije, ki se je po kratkem zboljšanju po opustitvi zlate valutne podloge dvignil, nato pa zopet znatno poslabšal. Konferenca v Ottawi je gotovo v marsičem razčistila položaj in razmere med matično državo in dominijoni, na drugi strani pa je sedanja stavka tekstilnega delavstva v Lancashiru in splošno zopetno naraščanje brezposelnosti zmanjšala nade na boljše bodočnost.

Ugodne so vesti iz Nizozemske, da se tam v precejšnji meri vrača med gospodarske kroge zaupanje. Kot dokaz se navaja, da so bila v avgustu planirana v notranjem prometu razna posojila občin v vrednosti 15 milijonov holandskih goldinarjev z lahkoto ter da občinstvo s tem dokazuje svoje zaupanje v bodočnost.

Opaziti se tudi zboljšanje v trgovini z diamanti. Za spremembe gospodarskega značaja je bilo to tržišče že od nekdaj zelo občutljivo. Cene v Am-

sterdamu in Antwerpen so se zvišale, nebrušenega blaga že celo primanjkuje, temu primerno so narasle tudi cene v Južni Afriki za 10 do 15%. Zanimanje za brušene diamante se je enako povečalo. Zanimivo pa je pri tem, da se zanima za to predvsem Evropa, dočim se Severna Amerika drži še rezervirano. Nekatere brusilnice so prejele toliko naročil, da so morale zaradi tega povečati svojo produkcijo ter so zopet zaposlile odpuščene delavce.

Vendar je za Srednjo Evropo merodajen položaj v Nemčiji. Ta država dominira tu vsled svoje zemljepisne lege, preko katere ne moremo, tudi če trdimo, da ti pojmi ne odgovarjajo današnjemu času ter da spada to med stare tradicije. Ne spada v okvir teh vrst, v kolikem obsegu bi mogla Nemčija svoje razmere iz lastnih sredstev sanirati in s tem prispevati k zboljšanju v drugih državah. Dejstvo pa je, da je del nemške industrije uničen, da je skoraj desetina prebivalstva brez posla in zaslužka ter da se tam pripravljajo dogodki, ki bi mogli v najneugodnejšem slučaju preprečiti morebitne začetke zboljšanja ter uničiti vse dosedanje napore sanacije.

Tudi v naši državi smo čuli v poslednjem času o izboljšanju položaja v industriji, o investicijah ter celo o zopetni zaposlitvi reduciranega delavstva. Vse te pojave moramo najpotleje pozdraviti. Gotovo je, da so tudi pri nas razni krogi ob početku krize spravili svoj denar v inozemstvo ter s tem precej pripomogli do pomanjkanja denarja in zaupanja.

Ako bo končala konferenca v Stresi vsaj z delnim uspehom, bo brezdvomno prišlo do skorajšnje ureditve uvoza in izvoza agrarnih pridelkov, kar je za nas življenjskega pomena. V smislu teh smeric se bodo vršila tudi pogajanja o novi trgovinski pogodbi med Nemčijo in našo državo, pri kateri smo zainteresirani na tem, da izboljšamo dosedanje pasivno trgovino s to državo.

Kratek pregled trenutnega položaja v Evropi daje upanje na izboljšanje. V trgovske kroge in v gospodarstvo se vrača ono zaupanje, ki je za uspešen razvoj potrebno.

Reforma poljskega šolstva

Odkar je minister W. R. i O. P. (Wyznan Religijnych i Oswiecenia Publicznego) g. Jedrzejewicz predložil poljskemu Sejmju novi šolski načrt 20. januarja 1932, je poljsko šolstvo posvetilo tej stvari mnogo pozornosti. »Głos nauczycielstwa«, tedensko glasilo Zveze poljskega učiteljstva je n. pr. posvetilo celo prvo februarjsko številko temu vprašanju. Nič čudnega, saj pa je tudi ta šolski sistem svojih poljskih in kot tak ne le pod dolgotrajnega pretehtavanja, ampak postavlja hkratu za bodočnost trajno okvirno osnovo.

Ne bo odveč, če se v nadaljnjem najprej seznamimo s tem načrtom samim, potem pa prikažemo še kratko njegovo genezo:

Osnovno šolstvo »szkolnictwo powszechnie«, predl. 1. 1901. se »ludowce«, se po novi šolski ustavi deli na 3 tipne panoge z ozirom na snov. Po teh se posamezne, sem spadajoče šole spet dele na tri vrste in sicer tako, da obsega 3 vrste, t. j. popolna osnovna šola (7 ali 8 razredna) vse tri panoge, t. j.: 1. elementarni okvir splošnega pouka, 2. dopolnitveni in poglavitni deli in 3. usposobitev v družabno-gospodarskem smislu; 2 vrsta (t. j. 5 do 6 razredne) je 1. in 2. in se najglavneje zahtevke 3., 1 vrsta (t. j. nižja, do 4. razr.) pa je 1 panoga s najvažnejšimi zahtevki 2. in 3. Načrt predvideva splošno šolobveznost in sicer sedemletno (odnosno 8 do 6 letno), razen tega 3 letni otroški vrtec (od 3 do 6 let) ter dopolnilno izobraževanje bodisi v poklicnih šolah ali zadevnih kurzih do 18. leta starosti.

Srednja šola zavzema 6 letno izobraževanje in predvideva za vstop starost dovršenih 12 let (1). Ta šestletna doba obsega 4 letno enotno gimnazijo in dveletni licej, ki se deli na različne oddelke. Po dovršenem liceju je možna pot do akademske izobrazbe na univerzah.

Posebno važnost se polaga v tem novem šolskem zakonu na poklicno šolstvo, ki se predvsem deli na: a) poklicno šolstvo (razne službe) in b) poklicne kurze. Predvideni so sledeči tipi poklicnega šolstva: 1. nižji tip (iz osnovne šole), 2. gimnazijski tip in 3. licejski tip. — Ne zavisno od tega pa se bodo organizirale še posebne šole za mojstre in nadzornike.

Izobrazba učiteljstva pa je zamišljena tako-le: Osnovnošolski učitelji se bodo vzgajali v posebnem 3 letnem pedagogičnem liceju, v katerega se bodo sprejemali učenci iz dovršenih 4 letnih gimnazij, odnosno v dvoletni pedagogski šoli po dovršenem liceju. — Vzgojitelji otroških vrtcev bodo zajemali izobrazbo: 1. v 4 letnem seminarju za predšolsko vzgojo, kamor se bodo sprejemali po 13 let, 2. v dveletnem posebnem liceju za predšolsko vzgojo, katerega program se opira na program gimnazije. — Srednješolsko učiteljstvo pa, kateremu se prišteva tudi seminarji in liceji za predšolsko vzgojo, mora imeti akademsko izobrazbo (višješolsko) in dobiva potem še strokovno-pedagoško naobrazbo na vsakoletnih kurzih.

Ko smo tako v kratkem obrišu prikazali načrt nove poljske šolske reforme, se moremo zdaj še malo pomuditi pri njenem postanku. Problem reorganizacije šolstva na Poljskem je namreč starejšega datuma in sega po svojih prvih zasnutkih daleč nazaj pred svetovno vojno. Tako je že 1. 1901. komisija Pedagog. društva poljskega učiteljstva predložila sledeči načrt: 1. Splošna obveznost osnovnošolskega pouka, 2. prekrstitev imena iz »ludowce« v »powszechnie« (t. j. »splošno«, naša osnovna šola!), 3. Tri- do štiri letna gimnazija, 4. Obvezni izpit v srednjo šolo, 5. odprava selekcije. Temu je sledila 1. 1907. zadevna diskusija v učiteljskih društvih in 1. 1914. je učiteljstvo, združeno v sedanjem Društvu srednješolskih in višješolskih učiteljev določilo posebno komisijo, ki bi imela izvršiti načrt o ustroju šolstva. No, delo te komisije je preprečila vojna. Po zajetju Warszawy po Nemci je učiteljstvo s kongresnega kraljevstva navezalo stike z malopoljskim. Najprej se je razpravljalo o ustroju šolstva v Krakovu, dalje v Piotrkovu in 1. 1919. se je v prenovljeni Poljski delo nadaljevalo. Rezultat nekakega tega je bila časovna brošura: »O szkole Polskiej«, Cz. III. Dalje se ne sme prezreti zadevni načrt ministra B. Lopuszanského. Sledil so mu načrti: prof. dr. B. Nawroczyńskiego; direktorja Wojciecha Gorskega v publikaciji: »Stosunek szkół powszechnych do średnich, ogólnokształcących i zawodowych«, leta 1924.; dalje načelnika oddelka min. W. R. i O. P. Wład. Radwana v publikaciji: »Postylaty w sprawie ustroju szkolnictwa R. P.«, 1. 1925.; ministra

prof. dr. Grabskega iz 1. 1926., dalje je izdelala komisija pod vodstvom podpredsednika min. sveta prof. dr. Bartla 1926. l. vrsto načrtov; sledi istega 1926. leta načrt sedanjega prosvetnega ministra g. Jedrzejewicza; dalje prof. dr. Jaksy-Bykowskega in 1. 1931. končno še načrt, ki ga je predložila Zveza poljskega učiteljstva po svojem II. kongresu v Wilnu in ki je dal razrešitvi tega vprašanja zadnjo iniciativo. Razen tega se je zadevno delo nadaljevalo v ministrstvu W. R. i O. P. in kot rezultat vsega tega dolgotrajnega procesa je bil pod vodstvom sedanjega ministra g. Jedrzejewicza izdelan načrt, ki je bil 11. januarja t. l. odobren od ministrskega sveta in 20. istega meseca predan Sejmu v pretes. Ta, od Sejma odobreni novi poljski zakon je prišel v življenje s 1. julijem 1932 in v 6 letih po dnevu sprovedbe bo reorganizacija šolstva, kolikor ta zakon predvideva, izvedena. Načrt seveda ne obvezuje avtonomne šlezijske vojvodine, ki bo o njem sklepala samostojno zase.

Kakor je iz tega novega šolskega zakona razvidno, uvaža on splošno šolobveznost do 18 let (5 let poklicne in dopolnilne izobrazbe po osnovni šoli).

Tudi je s tem načrtom predvsem poudarjena enotnost in stopnjevitost vsega šolskega ustroja, glede katerega gotovo ne bo kritika ugovarjala. — Pač pa so se že dotedaj, predvsem s strani poljskega episkopata iznesli protesti glede na idejno osnovo nove šoleko-vzgojne smeri. Glavna nota novega šolskega zakona je namreč državljanska vzgoja, ki ni nasprotna ne religijski ne narodni ne humanitarni. Predvsem je želja katoličanov, da se povdari pri tem religiozna vzgoja po naukih Cerkve napram presplošni oznaki moralne vzgoje.

V splošnem pa odseva iz vsega navedenega resnega dela, ki ga kaže zgornji novi šolski načrt, gotovo vse simpatije vredno prizadevanje mlade poljske države za čim solidnejšo notranjo uredbo in velik smisel za prosvetno-kulturni podvig, ki je zlasti na novo osvobodjenim slovanskim narodom in državam kar najbolj potreben. E. B.

Proces proti dr. Jovanoviću in tov.

Belgrad, 20. sept. 1. Danes ob 8 se je nadaljeval proces proti dr. Dragoljubu Jovanoviću in tovarišem. Dvorana drž. sodišča za zaščito države je bila nabito polna. Med poslušalci se nahajata tudi predsednik bivše zemljoradniške stranke Joca Jovanović in Milan Pribičević. Točno ob pol 9 je vstopil v dvorano dr. Dragoljub Jovanović. Njegovi tovariši ta čas niso bili v dvorani. Predsednik senata mu je stavil takoj vprašanje: »Ali priznate vsa dela, katerih vas dolži obtožnica državnega pravdnika?«

Ko je bilo zaslišanje dr. Jovanovića, ki je govoril svoj obrambni govor celo uro in trideset končano, je dal predsednik senata poklicati drugega obtoženca jurista Devica Jašo, ki se je zagovarjal tudi cele trideset ure. Jaša Devic priznava vse, česar ga dolži obtožnica. Današnji proces je bil zaključen ob 1 popoldne ter se bo nadaljeval jutri zjutraj ob 8.

Žrebanje dobrodelne loterije v Belgradu

Belgrad, 20. sept. 1. V prostorih finančnega ministrstva je bilo danes popoldne žrebanje loterije dobrodelnega društva sv. Vincencija za zgradbo katedrale v Belgradu. Med drugim so bile izrebane sledeče številke: št. 184.276 je zadela 300.000 Din; št. 89.882 Din 50.000; št. 219.736 Din 20.000; št. 62.058 Din 10.000; št. 84.661 Din 10.000; št. 85.898 Din 10.000; št. 87.043 Din 10.000; št. 87.043 Din 10.000; št. 190.716 Din 10.000. — Po 5000 Din so zadela sledeče številke: 5.448, 25.760, 112.014, 173.433, 180.910, 204.343, 208.996, 213.483 in 229.317.

Strahovit orkan

London, 20. sept. 1. Po še ne dospelih vesteh iz otoka Palama v Floridi, je strahovit orkan na otoku Abaco popolnoma porušil mesto Green, Turkle in Capetown. Po dosedanjih vesteh znaša število mrtvih 14, ranjenih pa 70.

Razpis volitev v Nemčiji

Berlin, 20. sept. 1. Državni predsednik Hindenburg je z naredbom določil nove volitve v državni zbor na dan 6. novembra. Vlada pripravlja oklie na narod, da pojasni vzroke in svrhu novih volitev. Oklie se bo zavzemal za okrepitev položaja državnega predsednika in njegove imenovane vlade, posebno pa ga bo označevalo geslo: »S Hindenburgom za obnovo Nemčije!« Iz tega je tudi razvidno, da bodo v tem oklicu igrali posebno vlogo načrti za državno pravno reformo.

Nemško časopisje proti vladi

Pariz, 20. sept. AA. »Temps« ugotavlja, da je napravila angleška nota v Nemčiji globok vtis. Uradni krogi so dokaj vznemirjeni. Razsodni Nemci že priznavajo, da je treba iskati v Berlinu krivice mednarodnega nesoglasja. Najbolj pa sta mednarodno situacijo poslabšala Papen in general Schleicher z njuno akcijo za vojaško ravnopravnost Nemčije.

Zanimivi so komentarji nemških listov o novem mednarodnem položaju po objavi angleške note. Theodor Wolf ugotavlja v »Berliner Tagblatt«, da rusarska diplomacija ne more doseči svojega cilja in da ogroža pravične zahteve Nemčije. »Gera« glasilu centruma, se vprašuje, ali

Hendersonov odgovor

Nemčija bi od sodelovanja imela le koristi

Zeneva, 20. sept. AA. Predsednik razorožitvene konference Henderson je poslal nemškemu konzulu v Zenevi pismo, v katerem obžaluje sklep nemške vlade, da se ne bo več udeležila razorožitvene konference. Pismo opozarja nemško vlado na možnosti konference in pravi, da bi Nemčija imela od sodelovanja koristi.

Pariz, 20. sept. AA. Po vesteh iz Berlina tamkajšnji listi živo komentirajo odgovor predsednika razorožitvene konference Hendersona nemški vladi na njeno obvestilo, da se začasno ne bo udeleževala razorožitvene konference.

»Deutsche Allgemeine Zeitung« pravi, da bi se Hendersonov odgovor mogel tolmačiti kot poskus sprave, ali pa tudi kot poskus, da se na Nemčijo zvali odgovornost za eventualen neuspeh razorožitvene konference. List je mnenja, da sta Anglija in

se hude napake, storjene svoj čas z zahtevo po carinski zvezi Nemčije in Avstrije, ponove na še bolj nevarnem terenu.

»Vorwärts« prižiga, da vodi državna politika k izolaciji Nemčije. Vlada, ki je v notranosti brez zaslonbe, išče v zunanji politiki velikega uspeha in se je zato vrgla brezglavo v avanturo, ki bo končala z diplomatskim neuspehom. Nemčija ni samo izolirana, marveč jo že zdaj ves svet smatra za militaristično državo, ki ovira splošno razorožitev in ki je kakor 1. 1914 pripravljena kršiti pogodbe ter preprečiti gospodarsko obnovo sveta iz sebičnih razlogov.

„Hindenburgova fronta“

Berlin, 20. sept. AA. Nemška vlada izda danes volivni manifest na narod. V manifestu bo orisala svoje stališče v vprašanju volitev in razloge, ki so jo privedli do tega, da je razpustila državni zbor. Vlada bo pozvala stranke, naj vrše volivno kampanjo brez nasilja.

Doznava se, da vlada nima namena ustanoviti tako imenovano »predsedniško stranko«, pač pa »Hindenburgovo fronto«, v kateri naj bi bile zastopane vse skupine in frakcije, ki s simpatijami spremljajo politiko vlade.

Francija dejansko onemogočila Nemčiji uspešno sodelovanje na tej konferenci.

»Lokalanzeiger« meni, da nemška vlada ne more pristati na Hendersonovo tezo, ki jo je obrzložil v svojem odgovoru.

Pangermanska »Deutsche Tageszeitung« poziva Francijo, naj ublaži svoj nastop na prihodnji skupščini DN, ker bi se sicer utegnile zgoditi, da Nemčija zapusti tudi Društvo narodov.

Centrumška »Germania« ne verjame, da bi bilo koristno, iznesti nemške zahteve pred forum Društva narodov.

»Vossische Zeitung« misli, da bi bilo bolje, če se prizadeje države o vsem tem vprašanju prej sporazumeje med seboj, preden bi ga iznesel pred Društvo narodov.

Konferenca v Stresi

Rim, 20. sept. AA. Agencija Stefani poroča iz Strese: Na današnji seji gospodarskega in finančnega odbora je bilo sprejeto poročilo finančnega odbora s priporočili vred. Poročilo pravi med drugim, da si države srednje in vzhodne Evrope prizadevajo ohraniti ravnost svoje svojih državnih proračunov. Odbor priporoča med zainteresiranimi državami neposredne sporazume o konsolidaciji medsebojnih dolgov. Za dolgoročno posojila naj se dovolijo primerne olajšave. Potrebna je nadalje ustanovitev fonda za normaliziranje valutnih odnosov v srednji in vzhodni Evropi. Pri tem fondu naj sodelujejo vse zainteresirane države. Iz tega fonda bi dovoljevali posameznim emisijskim bankam potrebne kredite.

Nemška mesta proglašajo moratorij

Berlin, 20. sept. AA. Dve največji zapadno-nemški mesti Frankfurt na Meni in Köln se že delj časa nahajata v hudi finančni stiski. Ker ne moreta plačati obrovov najetih posojil, sta se obrnili na državo po pomoč, toda vlada jima ni mogla ustreči. Zato jima ne ostane drugo, kakor da proglašita moratorij za občinska posojila, ki jima ga omogoča predsednikov zakonski dekret.

Sovjetski dolg v Nemčiji

Berlin, 20. sept. AA. Na posebni konferenci nemške narodne banke glede nemških kreditov sovjetski Rusiji je guverner banke dr. Luther cenil sovjetski dolg nemškim tvežam na 1 milijardo in 425 milijonov mark. Dr. Luther je izjavil, da bo morala Nemčija, če se znatno ne popravi svetovni gospodarski položaj, podaljšati sovjetske menice, kar pa ne more prekoračiti sovjeto nemških dovoljenih kreditov, tudi ne more sprejeti novih naročil.

Zastopniki nemške industrije pa se boje, da ne bi ustavitve kreditov privedla do finančnega poloma sovjetske Rusije.

Gandhi je ostal v ječi

Poona, 20. sept. AA. Gandhi je odklonil pogoje indijske vlade za izpustitev iz ječe. Zato ga oblasti niso izpustile. Svojo gladovno stavko začne danes popoldne.

Bilanca železniške katastrofe

Pariz, 20. sept. AA. Po zaključnih podatkih je železniška katastrofa v Turienju zahtevala skupno 61 smrtnih žrtev. Izmed 510 legionarjev, kolikor jih je bilo v vlaku, so jih 47 našli mrtve pod ruševinami, 9 pa jih je podleglo ranam. 217 legionarjev je ranjenih, med njimi 20 hudo. 237 vojakov je popolnoma nepoškodovanih. Razen tega je našlo smrt 5 železniških uslužbencev.

Združitev treh metodističnih sekt

London, 20. sept. AA. Danes so se na svečan način združile tri angleške metodistične cerkve, in sicer prvotna metodistična, združena metodistična in Wesleyeva cerkev. Cerkvena slovesnost se je izvršila v stari londonski kapelici, kjer je pred 150 leti John Wesley začel svoj evangelistični pokret, ki se je hitro razvil in šteje danes 12 milijonov članov. Slovesnost so se udeležili zastopniki metodistov iz vseh delov sveta. Drevi bo veliko zborovanje v Albert hallu in bo govoril tudi yorški vojvoda. — Misel za združitev treh cerkev, ki pomeni zelo važen datum v angleški cerkveni zgodovini, se je rodila že pred 19 leti. Toda razgovori in pogajanja dolgo niso privedli do rezultata.

Preko najvišje gore sveta

London, 20. sept. AA. Angleško ekspedicijo, ki namerava preleteti Mont Everest, najvišjo goro v Himalaji, bo vodil polkovnik Eltherton. Pri njegovem podjetju mu bosta pomagala britansko letalsko ministrstvo in indijska vlada. Polet se bo vršil prav v kratkem, najbrž že v oktobru. Ekspedicija bo štela več letal, vodja letalske eskadrile pa bo marki Glydesdale.

Delo v pisarnah v zimskem času

Belgrad, 20. sept. AA. Ministrski svet je sklenil, naj bo delovni čas v državnih pisarnah tudi po 1. oktobru t. l. nepretrgano od 8 do 14 za vse urade z izjemo vojske, železnice, sreskih načelnikov, policije in pošte. — Šefi odsekov so odgovorni za dežurnost in če ta ni mogoča, naj odlože, da hodi njihove osebe tudi popoldne v službo.

Osebnosti

Belgrad, 20. sept. 1. Prometni minister Lazar Radivojević je imenoval kot delegate za veliko železniško konferenco, ki bo od 7. do 15. oktobra v Bruslju, sledeče višje uradnike prometnega ministrstva: dr. Franca Vončina, referenta prometnega ministrstva pri glavni direkciji južnih železnic, ing. Jojiča, načelnika strojnega oddelka, Mihaela Jovanovića, šefa oddelka za vozni red, Dolarinca iz prometnega oddelka in ostalo pomožno osebje.

Belgrad, 20. sept. 1. Za častnega člana zveze zdravstvenih zadrug je izvoljen dr. Bojan Pirc, šef oddelka centralnega higijskega zavoda v Belgradu.

Belgrad, 20. sept. AA. Z ukazom Nj. Vel. kralja je na predlog zunanjega ministra premeščen: za podkonzula 7. skupine kr. generalnega konzulata v Trstu dr. Teo Vodušek, podkonzul iste skupine pri kr. generalnem konzulatu v Milanu.

Belgrad, 20. sept. AA. Z ukazom Nj. Vel. kralja je na predlog prometnega ministra postavljen za kontrolorja v 7. skupini na postaji v Ljubljani — glavni kolodvor Mihajlo Bostele, kontrolor iste skupine prometnokomercialnega oddelka direkcije drž. železnice v Sarajevu.

Belgrad, 20. sept. 1. Z naredbom vojnega ministrstva so postavljeni: na službo v poveljstvo ljubljanskega vojnega okrožja konjiški kapetan 2. razr. Predrag Stefanović, za vodnika 1. pionirskega polka inženirska podporočnika Ivan Bakić in Simon Goleš, za 1. častnika kr. ladje »Dubrovnik« kapetan korvete Medlička Arnold, za 1. častnika kr. ladje »Dubrovnik« Ivan Kern, za 1. častnika mornarskega poveljstva kapetan korvete Velizar Kovač, za vršilca dolžnosti poveljnika mornariškega oddelka poročnik fregate Stanislav Cvirni, za vršilca dolžnosti ordonančnega častnika v mornariškem poveljstvu poročnik fregate Josip Sakšida.

Belgrad, 20. sept. 1. Premeščena sta: Dolenc Ljubislava, učiteljica v Šmarje pri Jelšah, Alojzij Kos, veroučitelj na Radu na mešan. šolo v Šostanj.

Belgrad, 20. sept. 1. Za učitelje za našo izseljeniško dečo v Belgiji sta imenovana: Stoviček Svatopluk iz Ljubljane v Limbourgu, s sedežem v Aistenu, Azman Marija, učiteljica iz Stogovca v Limbourgu s sedežem v Heerlenu.

Belgrad, 20. sept. 1. Za veroučitelje so imenovani: Čížek Alojz, župnik, za kateheta na meščanski šoli v Slovenjgradcu, Filipič Ivan za kateheta na meščanski šoli v Krškem, Filter Franc, kaplan, za kateheta na meščanski šoli v Ribnici, Cakar Fr., kaplan, za kateheta na meščanski šoli na Rakeku, Kordež Zdravko, kaplan, za kateheta na meščanski šoli pri Sv. Lenartu v Slovenskih gor., Soline Ivan za kateheta na meščanski šoli v Slovenski Bistrici, Ocvirk Alojzij za kateheta na meščanski šoli v Vojniku, dr. Gottfried Ploj za kateheta na meščanski šoli na Viču, Ivan Mak za kateheta na meščanski šoli v Ormožu, Matija Munda za kateheta na meščanski šoli v Ljutomeru.

Belgrad, 20. sept. AA. Davi od 11 do 13.10 je bila seja ministrskega sveta. Predsedoval ji je predsednik ministrskega sveta dr. Milan Srskić

Krogla v srcu

London, 20. sept. 1. V londonski bolnišnici leži 21 letna deklica Sinida Howard, ki ima v srcu kroglo. Našli so jo na ulici s strelom v srcu, ko je ležala poleg svojega hudo ranjenega zaročnika, ki jo je ustrelil. Zaročencu gre na bolje, iz srca Howardove pa si zdravniki ne upajo vzeti kroglo, ker se bojijo, da bi taka operacija povzročila takojšnjo smrt. Če miss Howard ostane pri življenju, v kar zdravniki verjamejo, bo morala pustiti kroglo v srcu. Krogla se pri bitju srca stalno premika. Zdravniki si ne morejo pojasniti tega edinstvenega slučaja, kajti po teoriji nastopi po ranjenju srca takojšnja smrt.

Mali oglasi

V malih oglaših velja vsaka beseda Din 1.—; ženitovanjski oglasi Din 2.—. Najmanjši znesek za mali oglas Din 10.—. Mali oglasi se plačujejo takoj pri naročilu. — Pri oglaših reklamnega značaja se računa enokolonska, 3 mm visoka pletna vrstica po Din 2:50. Za pismene odgovore glede malih oglasov treba priložiti znamko.

Službe iščejo

Vsaka beseda 1 Din

Priporočam se

za samostojno gospodinjstvo ali pa kuharico. Ponudbe pod »Pridna Primorka« št. 13.714. (a)

Trgovska pomočnica

z najboljšimi spricavali in večletno prakso v manufakturni, galanterijski in mešani stroki išče mesto. Ponudbe pod »Zanesljiva« št. 13.713. (a)

Službo dade

Vsaka beseda 1 Din

Gospodinja

se sprejme na deželi. Naslov v upravi »Slovenca« Maribor pod št. 1424. (b)

Kuharico

popolnoma zdravo, samostojno, pošteno in marljivo, z daljšimi spricavali, ki bi poleg služkinje opravljala tudi druga hišna dela, iščem. Predstaviti se je od 4 do 5 pri Pavlu Predoviču, Poljanska cesta 73. (b)

Kuharico

za internatsko kuhinjo, kjer se kuha za 50 do 80 oseb dobra kmetijska hrana, iščem. Vešča mora tudi biti meščanske kuhe in samostojnega gospodinjstva. Plača po dogovoru. Ponudbe je poslati na banovinsko kmetijsko solo Grm, Novo mesto. b

Vajenci

Vsaka beseda 1 Din

Ključavničarskega

vajenca sprejemem. Ciril-Metodova ulica 3, Studenci pri Mariboru. (v)

Iščem vajenca

za kovaško obrt. Hrana in stanovanje pri mojstru. I. Pokorn, sekirni kovač, Škofja Loka. (v)

Učenko

za strojno pletenje sprejemem. Hrana in stanovanje v hiši. Trebnje 18 — Dolenjsko. (v)

Trgovsko vajenko

močno, najraje z dežele, sprejme takoj trgovka Cerar Antonija, Krašnja pri Lukovici. (v)

Pouk

Šoferska šola

E. Čeh

(bivša Carmenikova šoferska šola) Ljubljana, Dunajska c. 36 šola za poklicne šoferje in amaterje. Prospekti in pojasnila zastoj in franko.

Inserati

v »Slovencu«

imajo največji uspeh.

Veselite in zadovoljstvo

je samo, kadar prinesete svojem fini kamgarn ali sportni ševijot za moško obleko, ali fino volno za damski plašč ali kostum iz trgovine

A. Žlender
Ljubljana, Mestni trg 22

Priznana najugodnejši nakup dobrih kvalitete

Denar

Vsaka beseda 1 Din

Potrebujem vlogo

Ljubljanske kreditne banke v iznosu ca. 500.000 Din, zato nudim posestvo in 100.000 Din v gotovini. Ponudbe pod »Dobro obojestransko« št. 13.676 na upravo »Slovenca«. (d)

Stanovanja

Vsaka beseda 1 Din

IŠČEJO:

Trosobno stanovanje blizu cerkve se išče. Ponudbe na upravo »Slovenca« pod »Duhovnik« št. 13.712. (c)

ODDAJO:

Stanovanje

soba in kuhinja ter soba s štedilnikom se odda. Radvanjska cesta št. 9, Maribor. (c)

Trosobno stanovanje s kopalnico oddam za 1. november. — Dunajska cesta 99. (c)

Stanovanje

treh sob s pritliklinami se odda s 1. novembrom — Miklošičeva cesta. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 13.696. (c)

Udobno sobo

s centr. kurjavo na Aleksandrovi cesti, oddam. — Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 13.430. (s)

Opremljeno sobo

poseben vhod, se odda. Bolgarska ulica 24/I. (s)

Razno

Vsaka beseda 1 Din

V času draginje

dobite cenene slike za legitimacije, potne liste, dopisnice — takoj. Sest. autofot za 15 Din. Deset fotocenikov za 2 Din znamk pri Fotomeyer — Maribor, Gosposka 5. (r)

Posestva

Vsaka beseda 1 Din

Droben oglas v »Slovencu«

posestvo ti hitro prodaja; če že ne z gotovim denarjem pač kupca ti s knjižico da.

Hišo

novozidano, 4 sobe, pritlikline, vrt, Trnovo, prodam za 130.000 Din. Naslov v upravi »Slovenca« št. 13.683. (p)

Dvostanovanjska vila

nova, komfortna, z velikim vrtom, takoj naprodaj. Naslov se poišče v upravi »Slovenca« pod št. 13.687. (p)

Novo hišo

pri Mariboru, dve sobi, kuhinja, vrt — prodaja za 40.000 Din Zagorski, Maribor, Franciskanska ulica 21. (p)

Kupimo

Vsaka beseda 1 Din

Srebrne krone

staro zlato in srebro kupuje RAFINERIJA DRAGIH KOVIN — Ljubljana, Ilirska ulica 36, vhod z Vidovdanske ceste pri gostilni Možina

Bukova drva in ogelje

kupuje stalno

Uran franc

Ljubljana

Sv. Petra cesta 24.

Auto-motor

Vsaka beseda 1 Din

Mehaniki, pozor!

Nudimo vam na znižane cene rezervnih delov Renault avtomobilov še 15 odstotkov popusta. Prodaja le Zastopstvo »Renault«, Cesta na Rožnik št. 19. (f)

NAJBOJ. RAZŠIRJENI DNEVNIK

Prodamo

Vsaka beseda 1 Din

Če avto svoj stari prodajaš ali motorja bi s nebi se rad. Brž kupcev ti mnogo prižene Slovenec najmanjši inserat

Konfekcija — modal

Najcenejši nakup. Anton Presker, Sv. Petra cesta št. 14, Ljubljana. (l)

Jabolka za prešanje

Začeni 23. septembra 1932 nakupujem in natovorim vsak dan vsako množino kislih, zdravih jabolok za jabolčnik. Najnižje oferte pod »Eksport jabolok za jabolčnik« št. 13.573 na upravo »Slovenca«. (l)

Še dve moški kolesi

z orig. »Torpedo« po 980 Din in dve damski kolesi naprodaj. Aleksandrova cesta 5/II. (l)

Šivalni stroj

nov, šiva naprej in nazaj, 1250 Din. Aleksandrova cesta št. 5/II. (l)

USNJE

čevljarke potrebščine najbolj in najcenejše pri Viktor Legan

trgovina in tovarniška zaloge usnja Ljubljana, Palača Dunav

Štedilnike

raznih vrst; vrtno, balkonske in stopniške ograje, dimn. vrtica, brzoparilnike, nudi po najnižjih cenah ključ, podjetje Ciril Podraž, Ig pri Ljubljani.

Nogavice, rokavice

in pletenine vam nudi v veliki izbiri najugodnejše in narejene tvrdka Karl Preig. Ljubljana, Zidovska ulica in Stari trg. (l)

Puhasto perje

čisto, čobano po 48 Din kg. druga vrsta po 38 Din kg. čisto, belo, gosje po 130 Din kg in čisti puh po 250 Din kg. Razpoložljivi po poštne povzetju. L. BROZOVIC — Zagreb, Illica 82. Kemična čistilnica perja

Gomolje

hiacint, tulipanov, krokusov itd. nudi Sever & Komp., Ljubljana. (l)

Damski plašč

popolnoma nov, modern, ceno naprodaj. Križevniška ulica 4/I, čez hodnik — 2. vrata. (l)

FOTOAPARATE

svetovnih tvrdk Zeiss-Ikon, Rodenstock, Voigtlander, Welta, Certo itd ima vedno v zalogi

fotoodd. Jugoslovanske knjigarne v Ljubljani Zahtevajte cenik!

VEZENJE

zaves in perila v najnovejšem slogu samo pri MATEK & MIKEŠ — Ljubljana (poleg hotela Štrukelj)

Entel, azur, gumbnice. Velika izbira predtiskanih ženskih ročnih del.

Tudi naši podružnici

Ljubljana, Miklošičeva cesta št. 5 (paviljon)

lahko plačate naročnino za »Slovenca«, »Domoljuba« in »Bogoljuba«, naročate inserate in dobite razne informacije. — Poslovne ure od pol 8 jutraj do pol 1 popoldne in od 2 do 6 popoldne. Telefonska številka 3030.

Obrt

Vsaka beseda 1 Din

Posteljne mreže

vse velikosti izdeluje najceneje Andlovic, Komenskega ulica 34. Dostava brezplačna. (t)

Debele

luskinaste trobe

kupite najceneje pri tvrdk VOLK, LJUBLJANA Realna cesta 24

Telefon 2059

Premog suha drva

Pogačnik, Bohoričeva

ulica 5

Posteljne žične vloge

v lesenih ali železnih okvirjih, ter zložljive železne postelje izdeluje solidno točno po naročilu tvrdka

Pavel Strgulac

Ljubljana, Gosposvetska cesta št. 13

Zahtevajte brezplačni cenik!

Nakup in prodaja vreč ter jute

A. Grebenc

Dunajska 36

Modroce

otomane divane, fotelje in vse tapetne izdelke vam nudi najceneje Ignacij Narobe

Ljubljana, Gosposvetska cesta št. 16 (pri Levu)

Malinovec

pristen, naraven s čistim sladkorjem vkuhan se dobi na malo in veliko v lekarni dr. G. PICCOLI Ljubljana, Dunajska c. 6

Krušno moko

in vse mlevske izdelke vedno sveže dobite pri A. & M. ZORMAN Ljubljana, Stari trg št. 32

VSAKOMUR SE IZPLAČA OGLAŠEVANJE V »SLOVENCU«

VSAKOMUR SE IZPLAČA OGLAŠEVANJE V »SLOVENCU«

VSAKOMUR SE IZPLAČA OGLAŠEVANJE V »SLOVENCU«

VSAKOMUR SE IZPLAČA OGLAŠEVANJE V »SLOVENCU«

VSAKOMUR SE IZPLAČA OGLAŠEVANJE V »SLOVENCU«

VSAKOMUR SE IZPLAČA OGLAŠEVANJE V »SLOVENCU«

VSAKOMUR SE IZPLAČA OGLAŠEVANJE V »SLOVENCU«

VSAKOMUR SE IZPLAČA OGLAŠEVANJE V »SLOVENCU«

VSAKOMUR SE IZPLAČA OGLAŠEVANJE V »SLOVENCU«

VSAKOMUR SE IZPLAČA OGLAŠEVANJE V »SLOVENCU«

VSAKOMUR SE IZPLAČA OGLAŠEVANJE V »SLOVENCU«

VSAKOMUR SE IZPLAČA OGLAŠEVANJE V »SLOVENCU«

VSAKOMUR SE IZPLAČA OGLAŠEVANJE V »SLOVENCU«

VSAKOMUR SE IZPLAČA OGLAŠEVANJE V »SLOVENCU«

VSAKOMUR SE IZPLAČA OGLAŠEVANJE V »SLOVENCU«

VSAKOMUR SE IZPLAČA OGLAŠEVANJE V »SLOVENCU«

VSAKOMUR SE IZPLAČA OGLAŠEVANJE V »SLOVENCU«

VSAKOMUR SE IZPLAČA OGLAŠEVANJE V »SLOVENCU«

VSAKOMUR SE IZPLAČA OGLAŠEVANJE V »SLOVENCU«

VSAKOMUR SE IZPLAČA OGLAŠEVANJE V »SLOVENCU«

VSAKOMUR SE IZPLAČA OGLAŠEVANJE V »SLOVENCU«

VSAKOMUR SE IZPLAČA OGLAŠEVANJE V »SLOVENCU«

VSAKOMUR SE IZPLAČA OGLAŠEVANJE V »SLOVENCU«

VSAKOMUR SE IZPLAČA OGLAŠEVANJE V »SLOVENCU«

VSAKOMUR SE IZPLAČA OGLAŠEVANJE V »SLOVENCU«

VSAKOMUR SE IZPLAČA OGLAŠEVANJE V »SLOVENCU«

VSAKOMUR SE IZPLAČA OGLAŠEVANJE V »SLOVENCU«

VSAKOMUR SE IZPLAČA OGLAŠEVANJE V »SLOVENCU«

VSAKOMUR SE IZPLAČA OGLAŠEVANJE V »SLOVENCU«

VSAKOMUR SE IZPLAČA OGLAŠEVANJE V »SLOVENCU«

VSAKOMUR SE IZPLAČA OGLAŠEVANJE V »SLOVENCU«

VSAKOMUR SE IZPLAČA OGLAŠEVANJE V »SLOVENCU«

VSAKOMUR SE IZPLAČA OGLAŠEVANJE V »SLOVENCU«

VSAKOMUR SE IZPLAČA OGLAŠEVANJE V »SLOVENCU«

VSAKOMUR SE IZPLAČA OGLAŠEVANJE V »SLOVENCU«

VSAKOMUR SE IZPLAČA OGLAŠEVANJE V »SLOVENCU«

VSAKOMUR SE IZPLAČA OGLAŠEVANJE V »SLOVENCU«

VSAKOMUR SE IZPLAČA OGLAŠEVANJE V »SLOVENCU«

VSAKOMUR SE IZPLAČA OGLAŠEVANJE V »SLOVENCU«

VSAKOMUR SE IZPLAČA OGLAŠEVANJE V »SLOVENCU«

VSAKOMUR SE IZPLAČA OGLAŠEVANJE V »SLOVENCU«

VSAKOMUR SE IZPLAČA OGLAŠEVANJE V »SLOVENCU«

VSAKOMUR SE IZPLAČA OGLAŠEVANJE V »SLOVENCU«

VSAKOMUR SE IZPLAČA OGLAŠEVANJE V »SLOVENCU«

VSAKOMUR SE IZPLAČA OGLAŠEVANJE V »SLOVENCU«

VSAKOMUR SE IZPLAČA OGLAŠEVANJE V »SLOVENCU«

VSAKOMUR SE IZPLAČA OGLAŠEVANJE V »SLOVENCU«

VSAKOMUR SE IZPLAČA OGLAŠEVANJE V »SLOVENCU«

VSAKOMUR SE IZPLAČA OGLAŠEVANJE V »SLOVENCU«

Naznanilo!

Vljudno naznanjam cenjenemu občinstvu, da sem otvoril

v Mariboru, Glavni trg 32.

(v novi palači pri mestni avtobusni postaji, sadni trg za vozove),

trgovino z električnimi potrebščinami

V ZALOGI: Vsakovrstne žarnice, svetilne priprave, likalniki, kuhinjski aparati, motorji, različni instalacijski material, žice — Radio aparati in pritlikline. Z dobrim materialom, nizkimi cenami in solidno postrežbo si hočem pridobiti Vaše zaupanje

Karol Florjančič, Maribor, Glavni trg 32

elektrotehnična trgovina

Anton Penič

župnik v Št. Vidu pri Grobelnem.

Zemeljske ostanke prebalega pokojnika prepeljemo v domačo župnijo.

Pogreb se bo vršil v četrtek 22. septembra ob 10 dopoldne na tukajšnje pokopališče.

Sv. Vid pri Grobelnem, dne 20. septembra 1932.

ZALUJOČI OSTALI

STROJNA ZADRUGA V SAVLJAH javlja tužno vest, da je njen soustanovitelj in član, gospod

Ivan Hvastja